

Gesundheitsamt Graubünden
Uffizi da sanadad dal Grischun
Ufficio dell'igiene pubblica dei Grigioni

Concept per la cussegliaziun da geniturs organisada sin plaun regiunal en il chantun Grischun

valaivel a partir dal 1. da schaner 2024

Publicaziun: 22 da matg 2023

Adressa da contact

Uffizi da sanadad dal Grischun
Post specialisà per la promoziun da la sanadad
Hofgraben 5, CH-7001 Cuir
Tel. +41 81 257 64 00
gf@san.gr.ch
www.gesundheitsamt.gr.ch

Cuntegn

1.	Introducziun	4
2.	Basas giuridicas.....	4
3.	Finamiras e princips da la Cussegliaziun da geniturs	4
4.	Tratgs fundamentals da la purschida e da la cussegliaziun.....	6
5.	Organisaziun da la Cussegliaziun da geniturs.....	8
5.1st	Incumbensas da las acturas e dals acturs regionalis sco er da las cussegliadras e dals cussegliaders	8
a)	Gestiun da la purschida	8
b)	Qualificaziun da las cussegliadras e dals cussegliaders.....	8
c)	Champs d'incumbensas e salarisaziun da las cussegliadras e dals cussegliaders	8
d)	Sistem d'administraziun da clientella (MVB4).....	9
e)	Garanzia da qualidad.....	9
f)	Rapportaziun	10
5.2nd	Incumbensas dal chantun.....	10
a)	Incumbensas strategicas ed administrativas.....	10
b)	Incumbensas coordinativas	10
c)	Render enconuschenta la purschida	10
d)	Sistem d'administraziun da clientella (MVB4).....	11
e)	Management da qualidad	11
f)	Statistica	11
6.	Furmas da purschida	11
6.1	Cussegliaziuns tar ils posts da cussegliaziun	11
6.2	Posts da cussegliaziun «pop up»	12
6.3	Visitass a chasa.....	12
6.4	Cussegliaziuns per telefon.....	12
6.5	Dumondas sin via electronica.....	13
7.	Princips per las cussegliaziuns.....	13
8.	Collavuraziun e puncts da contact cun auters posts spezialisads e cun autras persunas spezialisadas	16

1. Introducziun

Las basas per ina vita sauna vegnan messas gia durant la gravidanza e durant l'uffanza tempriva. Questa fasa da la vita è impurtanta per il cumenzament da malsognas, ma er per lur impediment. La promoziun da la sanadad e la prevenziun durant l'emprima fasa da la vita han effects positivs sin l'ulteriur decurs da la vita e reduceschan ils custs en il sector da la sanadad sco er en ils fatgs socials e penals.

Sanadad e prevenziun durant l'uffanza tempriva en Svizra, Uffizi federal da sanadad publica 2019.

La cussegliaziun da las mammas e dals babs respectivamain da las personas responsablas per l'educaziun en dumondas da la tgira da poppins e d'uffants pitschens (en quai che suonda «Cussegliaziun da geniturs») è – tenor la legislaziun – chausa dals chantuns. Cun la Cussegliaziun da geniturs duai vegnir messa a disposiziun a la vasta populaziun cun uffants ina purschida da basa da la promoziun da la sanadad e da prevenziun. Questa purschida nunbirocratica e gratuita duai esser independenta d'indicaziuns e pudair vegnir duvrada davent da la naschientscha fin al cumenzament da la scolina. La Cussegliaziun da geniturs è in servetsch dal sector da la medischina sociala e preventiva.

Per las offerentas ed ils offerents regiunals sco er per las cussegliastras ed ils cussegliastrs fixescha il concept da cussegliaziun qua avant maun il rom per ina concepziun unitara da la purschida en las regiuns. Il concept definescha las incumbensas dal chantun, da las offerentas e dals offerents regiunals sco er da las cussegliastras e dals cussegliastrs en il sector da la cussegliaziun da geniturs. El remplazza il concept da cussegliaziun vertent da l'october 2019. Il concept da cussegliaziun actual resguarda la strategia e las finamiras da l'Associaziun svizra spezialisada da la cussegliaziun da mammas e babs (AS CMB) sco er ils standards AS CMB 2021.

2. Basas giuridicas

Tenor l'art. 5 al. 1 lit. b en cumbinaziun cun l'art. 7 al. 1 lit. d da la Lescha davart la protecziun da la sanadad en il chantun Grischun (Lescha da sanadad; DG 500.000) è il chantun Grischun (en quai che suonda «chantun») cumpetent per cussegliastr gratuitamain las mammas ed ils babs respectivamain las personas responsablas per l'educaziun en dumondas da la tgira da poppins e d'uffants pitschens.

La finamira dal chantun è ina furma organisatorica regionala coordinada en las regiuns da provediment da la sanadad. Per quest intent fa il chantun cunvegnas da prestaziun cun ils centers regiunals dal provediment da la sanadad.

3. Finamiras e princips da la Cussegliaziun da geniturs

Sco finamira organisatorica surordinada duai la Cussegliaziun da geniturs metter a disposiziun ina purschida da basa reconuschida ed etablida per tut las regiuns da provediment da la sanadad en il chantun. Il servetsch suonda ina concepziun da las incumbensas e da la qualidad ch'è accordada sin plaun chantunal. Sche necessari resguarda el las relaziuns regionalas.

Per la cussegliaziun da geniturs en il chantun Grischun valan las finamiras formuladas da l'Associaziun svizra spezialisada da la cussegliaziun da mammas e babs:¹

Promoziun da la sanadad e prevenziun

Uffants duain crescer si en in ambient che rinforza e promova lur svilup e lur sanadad. Geniturs, personas responsablas per l'educaziun ed autras personas da referiment da la famiglia duain survegnir cussegliaziun en dumondas dal svilup, da la sanadad, da la tgira e da l'educaziun dals uffants davent da la naschientscha fin al cumenzament da la scolina, ma er en dumondas da la convivenza famigliara. La cussegliaziun duai esser professiunala e s'orientar a las resursas. Las competenzas da tgira e d'educaziun da las personas cussegliaadas duain vegnir rinforzadas.

Diagnosa ed intervenziun tempriva

Problems da sanadad e svilups problematic da l'uffant sco er situaziuns da stress e sfidas en il sistem famigliar, che influenzeschan in'uffanza sauna, vegnan identifitgads a temp. Ensemen cun las personas cussegliaadas vegnan svilupadas e realisadas mesiras adattadas per il bainstar da l'uffant.

Cuntanschibladad

En cas da basegn pon tut las famiglias en il chantun Grischun far diever da la purschida da la Cussegliaziun da geniturs. La purschida è structurada uschia, ch'ella sveglia l'interess da las gruppas en mira e che talas vegnan cuntanschidas, e quai independentamain da la furma e da la constellaziun da la famiglia, da las enconuschientschas linguisticas, da la schlattaina u da l'identitad da schlattaina e da lur situaziun socio-economica.

Collavuraziun interprofessionala

La Cussegliaziun da geniturs collavura sin plaun instituziunalisà cun auters posts spezialisads e cun autras personas dal fatg sco er cun autoritads, per che las prestaziuns da sustegn vegnian furnidas a las famiglias en moda effizienta e conform als basegns.

Coordinaziun e colliaziun

En il sistem da l'uffanza tempriva surpiglia la Cussegliaziun da geniturs ina rolla da coordinaziun e sa collia activamain cun partenarias e partenaris impurtants, cun auters posts spezialisads, cun autras personas dal fatg e cun autras autoritads.

---

¹ Concept curt e portfolio da prestaziuns da la cussegliaziun da mammas e babs, AS CMB, 2021.

La purschida da la cussegliaziun da geniturs en il chantun Grischun s'orientescha ultra da quai als suandants principals da l'Associaziun spezialisada da la cussegliaziun da mammas e babs:

Purschida nunbirocratica

La Cussegliaziun da geniturs è ina purschida nunbirocratica che stat a disposiziun a tut las famiglias cun uffants fin al cumenzament da la scolina e che s'orientescha a lur basegns. Per part vegni fatg diever da la purschida gia avant la naschientscha. Tras quai che la cussegliaziun da geniturs è gratuita, duai l'access a la cussegliaziun esser egual per tut las gruppas en mira.

Voluntariadad

La purschida da la Cussegliaziun da geniturs sa basa sin la voluntariadad e vegn tratga a niz da las famiglias tenor ils basegns individuals. En tscherts cas vegni er fatg diever da la Cussegliaziun da geniturs sin dumonda u sin ordinaziun da terzas varts (p.ex. en il rom d'ina mesira da la protecziun d'uffants voluntara u ordinada).

Confidenzialitad, protecziun da datas, obligaziun da discreziun ed obligaziuns d'annunzia

La Cussegliaziun da geniturs tracta las datas persunalas cun responsabladad, conform a las prescripziuns legalas. Ella è suttamessa a l'obligaziun da discreziun. Sch'i existan indizis concrets che l'integritad corporala, psichica u sexuala d'in uffant saja periclitada e sche la periclitaziun na po betg vegnir eliminada en il rom da la cussegliaziun, è la Cussegliaziun da geniturs obligada d'annunziar quai a l'Autoritad per la protecziun d'uffants e da creschids.

4. Tratgs fundamentals da la purschida e da la cussegliaziun

La Cussegliaziun da geniturs è ina purschida che sustegna las famiglias ed è l'emprim post da consultaziun per dumondas da tut gener pertutgant la promoziun tempriva. La promoziun tempriva ha la finamira da pussibilitar ad uffants bunas cundiziuns per crescer si, quai davent da la naschientscha fin a l'entrada en il sistem da furmaziun formal (per regla cun 5 onns).

Per garantir ina cussegliaziun professiunala ston las cussegliadras ed ils cussegliaders ademplir autas pretensiuns areguard la cumpetenzza specifica, metodologica e sociala. Ils puncts centrals da la lavur sa spostan d'ina cussegliaziun da poppins vi ad ina cussegliaziun ed ad in sustegn dals geniturs. Entant che la cussegliaziun da poppins è orientada a la medischina, èn la cussegliaziun ed il sustegn dals geniturs pli multifars e pretensius.

La chapientscha per la cussegliaziun e la metoda da cussegliaziun da la Cussegliaziun da geniturs sa basan – tenor ils standards da l'Associaziun spezialisada da la cussegliaziun da mammas e babs – sin ina moda da contemplaziun sistemica e sin ina cussegliaziun orientada a las resursas ed a las soluziuns.

Moda da contemplaziun sistemica

Las sfidas da las famiglias e la dinamica da las relaziuns famigliaras èn multifaras e complexas. La convivenza en ina famiglia ed il funcziunament dal sistem famigliar vegnan influenzads differentamain tras facturs da protecziun e da ristga, tras tenutas, tras chapientschas da rollas e tras situaziuns da stress.

Cussegliaziun orientada a las resursas ed a las soluziuns

La Cussegliaziun da geniturs parta da las resursas, da las pussaivladads e da las finamiras individualas da la persuna cussegliada. Sin basa da la situaziun specifica, da las relaziuns da vita e da las dumondas duai la Cussegliaziun da geniturs cusseglia las clientas ed ils clients conform a las soluziuns ed a las resursas.

Il suandant portfolio da prestaziuns resumescha las pli impurtantas prestaziuns da la Cussegliaziun da geniturs (illustraziun 1):

LEISTUNGSPORTFOLIO

Leistung	Teilleistungen	Zielgruppen	Wirkungsziele
<i>Beratung und Begleitung</i>	Beratung zur frühkindlichen Gesundheit und Entwicklung, zur Betreuung und Erziehung des Kindes und zum familiären Zusammenleben. Planung und Umsetzung von Angeboten zur Begleitung von Familien mit zusätzlichem Unterstützungsbedarf.	Eltern, Erziehungsberechtigte und weitere familiäre Bezugspersonen von Kindern ab Geburt bis zum 5. Geburtstag. Eltern und Erziehungsberechtigte von Kindern ab Geburt bis zum 5. Geburtstag, bei denen eine erhöhte Belastung und/oder Risikofaktoren vorhanden sind.	Eltern, Erziehungsberechtigte und weitere familiäre Bezugspersonen von Kindern ab Geburt bis zum 5. Geburtstag erhalten die gewünschte Beratung in einer ihnen bekannten Sprache. Die Bedürfnisse des Kindes sind erkannt. Die Betreuungs- und Erziehungskompetenzen der beratenen Personen sind gestärkt. Entwicklungsauffälligkeiten, Herausforderungen im Familiensystem und Risikofaktoren werden frühzeitig erkannt und die Familien erhalten entsprechende Unterstützung. Familien sind über das Angebot der MVB und weitere Unterstützungsangebote in ihrer Region informiert.
<i>Zusammenarbeit, Vernetzung und Koordination</i>	Aktive Vernetzung mit Fachpersonen und -institutionen, Verbänden, Behörden, Vereinen und weiteren relevanten Akteuren im jeweiligen Einzugsgebiet. Generelle Zusammenarbeit und Koordination mit anderen Fachpersonen und -stellen. Institutionelle Zusammenarbeit mit Organisationen und Behörden. Fallbezogene Zusammenarbeit und Koordination mit anderen Fachpersonen und -stellen, die eine Familie ebenfalls begleiten. Projektbezogene Zusammenarbeit mit anderen Fachpersonen und -stellen.	Fachpersonen, -institutionen, -verbände, Behörden, zivilgesellschaftliche Vereine und weitere Akteurinnen und Akteure mit Schnittstellen zur Tätigkeit der MVB. Fachpersonen, -institutionen und Behörden im jeweiligen Einzugsgebiet.	Durch die institutionalisierte Vernetzung, Zusammenarbeit und Koordination können alle involvierten Fachpersonen ihre Unterstützungsleistung zugunsten der Familien optimal und bedarfsgerecht erbringen. Die Mütter- und Väterberatenden kennen alle relevanten Fachstellen und Angebote in ihrem Einzugsgebiet, informieren die Klientinnen und Klienten dazu und weisen bei Bedarf an diese weiter. Andere Fachpersonen und -stellen informieren (werdende) Eltern, Erziehungsberechtigte und weitere familiäre Bezugspersonen über das Angebot der MVB und weisen bei Bedarf an sie weiter.
<i>Information und Schulung</i>	Planung und Umsetzung von Angeboten/Kursen zu Themen der frühkindlichen Entwicklung und Erziehung. Beratung und Schulung anderer Fachpersonen und -institutionen zu Fachthemen der MVB.	Eltern, Erziehungsberechtigte und weitere familiäre Bezugspersonen von Kindern ab Geburt bis zum 5. Geburtstag. Fachpersonen, -institutionen und Behörden, z.B. aus den Bereichen Frühe Kindheit, Prävention und Gesundheitsförderung.	Eltern und Erziehungsberechtigte haben Zugang zu Angeboten der Elternbildung, die sie in ihrer Erziehungskompetenz stärken. Fachpersonen und -institutionen erhalten bei Bedarf Beratung und Schulungen zu den Fachthemen der MVB.
<i>Öffentlichkeitsarbeit</i>	Kommunikation und Positionierung des Auftrags und des Angebots der MVB gegenüber all ihren Anspruchsgruppen.	(Werdende) Eltern, Erziehungsberechtigte und weitere familiäre Bezugspersonen von Kindern ab Geburt bis zum 5. Geburtstag. Andere Fachpersonen und -institutionen, Politik, Behörden und die breite Öffentlichkeit.	(Werdende) Eltern, Erziehungsberechtigte und weitere familiäre Bezugspersonen kennen das Angebot, die Leistungen und den Nutzen der MVB. Die Tätigkeit und die Leistungen der MVB sind in der Öffentlichkeit, in der Politik und bei Behörden sichtbar und positioniert.
<i>Aufträge von Dritten</i>	Erstellen von fachlichen Beurteilungen im Rahmen von Abklärungen des Kindeswohls.	Familien mit Kindern ab Geburt bis zum 5. Geburtstag, bei denen Anhaltspunkte für eine Kindeswohlgefährdung bestehen.	Notwendige Massnahmen zur Sicherung des Kindeswohls sind ergriffen.

Illustraziun 1: Concept curt e portfolio da prestaziuns da la cussegliaziun da mammas e babs, AS CMB, 2021.

5. Organisaziun da la Cussegliaziun da geniturs

5.1st Incumbensas da las acturas e dals acturs regiunals sco er da las cussegliastras e dals cussegliastrs

Ils centers dal provediment da la sanadad resp. las acturas ed ils acturs regiunals (en quai che suonda: «incumbensads») furneschan las suandantas prestaziuns en connex cun la cussegliaziun da geniturs:

a) *Gestiun da la purschida*

Ils incumbensads èn responsabels per metter a disposiziun la purschida da la Cussegliaziun da geniturs en lur regiun, quai cun engaschar persunal qualifitgà.

Ils incumbensads realiseschan mesiras per render enconuschenta la purschida en la regiun resp. en las vischnancas da la regiun tenor il concept da communicaziun vertent.

b) *Qualificaziun da las cussegliastras e dals cussegliastrs*

La cussegliastra u il cussegliastr sto avair ina da las suandantas qualificaziuns per pudair exequir la funcziun da cussegliastra u cussegliastr per l'uffanza tempriva (en quai che suonda «cussegliastra u cussegliastr da geniturs»): tgirunza diplomada u tgirunz diplomà, pedagoga sociala u pedagog social, spendrera, educatura u educatur d'uffants pitschens. Ultra da quai sto la cussegliastra u il cussegliastr en mintga cas avair absolvi ubain la scolaziun da diplom supplementar da cussegliaziun da mammas e babs (Careum) ubain l'examen professional superiur da cussegliastra u cussegliastr per l'uffanza tempriva. Ina scolaziun equivalenta po vegnir reconuschida da l'Uffizi da sanadad dal Grischun (en quai che suonda «Uffizi da sanadad») sin dumonda.

En cas che las cussegliastras ed ils cussegliastrs da geniturs èn absents, ha mintga regiun da cussegliaziun da geniturs ina substituziun che ha terminà almain ina scolaziun sco tgirunza diplomada u tgirunz diplomà.

c) *Champs d'incumbensas e salarisaziun da las cussegliastras e dals cussegliastrs*

La lavur da las cussegliastras e dals cussegliastrs cumpiglia ils suandants secturs:

- incumbensas che sa refereschon directamain a la clientella
- incumbensas che sa refereschon indirectamain a la clientella ed
- incumbensas administrativas u organisatoricas

Il cuntegn da la lavur da las cussegliastras e dals cussegliastrs è descrit detagliadamain en il document «Prescripziuns per registrar las activitads ed il temp» (versiun dals 22 da matg 2023).

Las cussegliastras ed ils cussegliastrs ston vegnir salarisads tenor la valitaziun analitica da las funcziuns da la Federaziun grischuna Chasas ed ospitals (FCO) e da la Federaziun grischuna da spitex (FGRS). Las cussegliastras ed ils cussegliastrs da geniturs èn d'attribuir a la classa da salari 14 (stadi: 2022).

d) Sistem d'administraziun da clientella (MVB4)

Las cussegliastras ed ils cussegliastrs endateschan las famiglias, ch'èn s'annunziadas sin atgna iniziativa tar la Cussegliaziun da geniturs, en il sistem d'administraziun da clientella MVB4. La premissa per in'endataziun en il sistem d'administraziun da clientella MVB4 è, che la persuna responsabla per l'educaziun haja suttascrit ina decleraziun davart la protecziun da datas. Il medem vala per l'endataziun da las datas da basa ord l'annunzia da naschiantscha.

Las datas da la clientella ston vegnir endatadas en moda unitara en il sistem d'administraziun da clientella MVB4. Decisiv per las endataziuns è il manual d'utilisaziun tar il sistem d'administraziun da clientella MVB4.

e) Garanzia da qualitat

Las acturas ed ils acturs regionalis segireschan la qualitat da la purschida e procuran per ina infrastruttura adequata. La qualitat vegn garantida cunzunt tras las suandantas mesiras:

- Las cussegliaziuns sa drizzan tenor las prescripziuns da qualitat, las directivas ed ils standards da la cussegliaziun da mammas e babs en Svizra, ch'èn vegnids edids da l'Associaziun svizra spezialisada da la cussegliaziun da mammas e babs (en quai che suonda «AS CMB»). En il sistem dals standards da la AS CMB èn ils secturs tematics ed ils champs d'activitad ils pli impurtants da la cussegliaziun da mammas e babs definids uschia, che las personas spezialisadas pon utilizar ils documents sco funtauna d'infurmaziun, ma er directamain per la cussegliaziun. L'element central dal sistem èn ils documents davart la furniziun da prestaziuns. Quels porschan in rom d'orientaziun per ils secturs tematics centrals da la cussegliaziun da mammas e babs. Per mintga tema (p.ex. nutriment, svilup ed educaziun, sien) exista in document principal («standard») cun finamiras, princips, materialias, pass da procedura e criteris da resultats per la lavur da cussegliaziun. Complementarmain datti per mintga tema ulteriurs documents da sustegn (meds auxiliars, models, glistas da controlla e.u.v.). Ils standards e las directivas na remplazzan betg ina scolaziun u ina furnaziun supplementara fundada, mabain furneschan – per in tschert tema – puncts memorativs, recumandaziuns, materialias e pass da cussegliaziun ch'èn impurtants per il process da cussegliaziun.
- Mintga cussegliastra e cussegliastr ha access a quest sistem da management da qualitat (www.sf-mvb.ch/standards).
- Las acturas ed ils acturs regionalis ston en mintga cas sa registrar sco commembras e commembres da la AS CMB. Ils custs per la commembranza tar la AS CMB van a quint da l'incumbensà respectiv.

- Las mesiras da la protecziun da datas ston vegnir realisadas tenor il dretg federal e chantunal vertent.
- L'incumbensà pussibilitescha a las cussegliastras ed als cussegliastrs da participar a scuntradas chantunals e regionalas da colliaziun sco er a supervisiuns.

f) Rapportaziun

Fin ils 31 da mars da l'onn respectiv ston las acturas ed ils acturs regiunals inoltrar ils documents menziunads en la cunvegna a l'Uffizi da sanadad per il rapport da revisiun.

5.2nd Incumbensas dal chantun

Il chantun resp. l'Uffizi da sanadad (en quai che suonda «incumbensader») furnescha las suandantas prestaziuns en connex cun la cussegliaziun da geniturs en il chantun Grischun:

a) Incumbensas strategicas ed administrativas

- garantir (planisar e verifitgar) e finanziair la purschida da la Cussegliaziun da geniturs
- elavurar il concept da cussegliaziun
- elavurar il concept da communicaziun
- fixar las resursas persunalas che vegnan engaschadas en las regiuns

b) Incumbensas coordinativas

L'incumbensader procura per la colliaziun da las cussegliastras e dals cussegliastrs tranter sai, pussibilitescha il barat professiunal e dat inputs specifics. Per quest intent planisescha e realisescha l'Uffizi da sanadad ina fin trais occurrenzas da colliaziun per onn. Il program annual da l'onn suandant vegn tramess als incumbensads l'atun da l'onn current. Per ina cussegliastra u in cussegliastr da mintga regiun da cussegliaziun da geniturs è la participaziun obligatorica. A tut las autras cussegliastras ed a tut ils auters cussegliastrs da geniturs vegn recumandada la participaziun.

L'incumbensader surpiglia la coordinaziun cun acturas ed acturs relevants sco er las mesiras da la promoziun tempriva dals programs chantunals per la promoziun da la sanadad e per la prevenziun.

c) Render enconuschenta la purschida

L'incumbensader procura, che la Cussegliaziun da geniturs vegnia rendida enconuschenta en ils lieus da parturir en il chantun e che la purschida da prevenziun da la Cussegliaziun da geniturs vegnia preschentada als geniturs.

d) Sistem d'administraziun da clientella (MVB4)

L'incumbensader metta a disposiziun a las acturas ed als acturs regionalis il sistem d'administraziun da clientella MVB4. Il chantun promova l'endataziun unitara da las datas (decisiv è il manual d'utilisaziun), procura per la qualidad da las datas cun dar resuns regulars a las regiuns, e controllescha, che la protecziun da datas vegnia observada.

e) Management da qualidad

En cas da basegn po l'incumbensader far enquistas cun ils geniturs e cun las personas spezialisadas en las regiuns davart la cuntentientscha sco er realisar ulteriuras mesiras per segirar e sviluppar la qualidad, per exempel supervisiuns en gruppas, discussiuns da cas, ospitaziuns e furnaziun da savida transculturala.

f) Statistica

Ina giada per onn fa l'Uffizi da sanadad statisticas davart las lavurs che sa refereschan directamain a la clientella.

Plinavant publitgescha l'Uffizi da sanadad ina giada per onn ina cumpilaziun dals indicaturs regionalis sin la pagina d'internet www.gesundheitsamt.gr.ch. La cumpilaziun cuntegna: dumbers da naschientschas, elavuraziuns da cas, discurs da cussegliaziun tenor categorias, personas che tschertgan cussegl en ils discurs da cussegliaziun, discurs da cussegliaziun tenor vegliadetgna dals uffants sco er temas centralis dals discurs da cussegliaziun.

6. Furmas da purschida

La Cussegliaziun da geniturs è ina purschida che vegn messa a disposiziun durant l'entir onn. La purschida cumpiglia:

6.1 Cussegliaziuns tar ils posts da cussegliaziun

A las mammas ed als babs sco er a las personas responsablas per l'educaziun stattan a disposiziun cussegliaziuns tar in post da cussegliaziun, quai suenter avair fixà in termin e/u en furma d'uras da consultaziun avertas. Ina cussegliaziun dura 5 fin maximalmain 45 minutas. En cas excepziunals motivads dastga ina cussegliaziun durar maximalmain 60 minutas.

Ils lieus cun posts da cussegliaziun fixes vegnan definids en las cunvegnas da prestaziun tranter il chantun ed ils purtaders.

Il post da cussegliaziun sa chatta en in lieu central e bain accessibel en la regiun. Spezialmain recumandà vegni, ch'il post da cussegliaziun sa chatta en la vischinanza d'autras purschidas da servetschs per geniturs cun uffants pitschens (p.ex. cussegliaziun d'educaziun, educaziun prescolara pedagogic-curativa, centers da famiglias).

Il post da cussegliaziun dispona almain da la suandanta infrastruttura:

- local per la cussegliaziun cun ina gronda maisa e cun sutgas per quatter fin sis persunas
- local da spetga separà incl. giugarets per uffants
- stadaira ed auter material (p.ex. per mesirar la grondezza dal corp u la circumferenza dal chau)
- lavadur, tualetta a disposiziun
- laptop (tenor las prescripziuns da l'incumbensader), internet, stampader, telefon
- cuntanschibladad dals locals cun charrotscha d'uffants, susta per charrotschas d'uffants
- ils locals pon vegnir partids cun auters servetschs

6.2 Posts da cussegliaziun «pop up»

Sco purschida complementara pon vegnir endrizzads posts da cussegliaziun «pop up» tut tenor il basegn da las famiglias. Ils posts da cussegliaziun «pop up» ston vegnir communitgads a l'Uffizi da sanadad e vegnir agiuntads al sistem d'administraziun da clientella MVB4. Tras ils posts da cussegliaziun «pop up» duai vegnir purschida ina cussegliaziun ordaifer l'atgna chasa. Plinavant duain vegnir minimads ils temps da viadi per ils geniturs. In post da cussegliaziun «pop up» dispona almain da la suandanta infrastruttura:

- local per la cussegliaziun cun ina maisa e cun sutgas
- stadaira ed auter material (p.ex. per mesirar la grondezza dal corp u la circumferenza dal chau)
- lavadur, tualetta a disposiziun
- laptop (tenor las prescripziuns da l'incumbensader), internet, telefon
- cuntanschibladad dals locals cun charrotscha d'uffants, susta per charrotschas d'uffants
- ils locals pon vegnir partids cun auters servetschs

6.3 Visitas a chasa

Sin giavisch dals geniturs pon las cussegliastras ed ils cussegliazers far visitas a chasa. Visitas a chasa han lieu mo cun il consentiment dals geniturs. Sche plira clientella vegn visitada a chasa, duain las differentas visitas vegnir cumbinadas uschè bain sco pussaivel ina cun l'autra, per optimar ils temps da viadi. I vegn recumandà da motivar ils geniturs – tant sco pussaivel – da visitar il center da cussegliaziun regional.

6.4 Cussegliaziuns per telefon

Ils incumbensads èn responsabels che la Cussegliaziun da geniturs saja cuntanschibla per telefon durant ils dis da lavur. La finamira è, che las persunas che telefoneschan cuntanschan – tant sco pussaivel – ina persuna da contact directa che offrescha ina cussegliaziun per

telefon u in termin da cussegliazion u che po almain infurmar davart la cuntanschibladad da la Cussegliazion da geniturs.

La cuntanschibladad per telefon sto vegnir garantida da las 08.00 fin las 11.00 tras ina cussegliaadra u in cussegliaader da geniturs ubain tras ina collavuratura u in collavuratur dal backoffice. Ordaifer las uras da la cuntanschibladad per telefon u en cas che la cussegliaadra u il cussegliaader da geniturs è absent, sto la cuntanschibladad vegnir garantida sur in respundider telefonic. La cussegliaadra u il cussegliaader da geniturs duess lura telefonar enavos uschè svelt sco pussaivel.

6.5 Dumondas sin via electronica

Dumondas simplas pon vegnir retschavidas e respundidas per e-mail u per SMS.

7. Principis per las cussegliazions

Las cussegliazions han lieu tenor ils suandants principis:

- cussegliazion orientada a la soluziun
- cussegliazion sistemica, integraziun da personas da referiment impurtantas (setting da pliras personas), tenor pussaivladad scriver si il genogram
- cussegliazion orientada a las resursas
- manar discurs da maniera motivanta
- cussegliazion tematica detagliada davart temas centrals da la cussegliazion da mammas e babs
- cussegliazion en gruppas da cas interdisciplinaras
- manar discurs en situaziuns e problematicas complexas (cunzunt en cas da famiglias da lingua estra u da famiglias immigradas)
- la cussegliaadra u il cussegliaader enconuscha l'atgna rolla ed ils cunfins en l'accumpagnament dals geniturs; malsegirezzas e problematicas complexas vegnan scleridas en il barat colleghial

Svilup ed educaziun

Areguard il svilup e l'educaziun ston ils geniturs vegnir cussegliaads uschia, che l'uffant possia sa sviluppar tenor sias disposiziuns e ses basegns individuals. Ils geniturs han enconuschientschas da basa da las fasas da svilup ed enconuschan la relevanza da la relaziun tranter geniturs ed uffants. Ils geniturs survegnan infurmaziuns concretas per promover ils process da svilup e d'emprender da l'uffant tenor sia vegliadetgna. Las resursas, las cumpetenzas educativas e l'atgna responsabladad dals geniturs vegnan rinforzadas. Eventuals svilup divergents, fauss svilupps smanatschants, problems d'educaziun u difficultads en il sistem famigliar vegnan identifitgads. Mesiras correspudentas vegnan instradadas, sco per exempel l'elavuraziun da soluziuns adequatas en cooperaziun cun ils geniturs. En cas da basegn vegnan las famiglias infurmadas davart ulteriuras purschidas da sustegn e surdadas a talas.

Nutrimint

Ils geniturs survegnan infurmaziuns e/u basas da decisiun, per ch'els possian pussibilitar a l'uffant in nutriment che correspunda al svilup ed als basegns. In eventual nutriment fallà è identifitgà e mesiras correspudentas vegnan u èn instradadas.

Tezzar

Ils geniturs survegnan ina cussegliaziun ed in sustegn individual davart il tema «tezzar».

Durmir

Ils geniturs u las personas responsablas per l'educaziun èn infurmads davart il svilup da la regulaziun dal sien. En cas da disturbis dal sien vegn il sistem famigliar sustegnì tras intervenziuns temprivas. Ils geniturs e l'uffant survegnan in sustegn adequat per superar difficultads u per responder dumondas individualas davart ils temas «durmir» ed «esser alert».

Sanadad e tgira

Ils geniturs u las personas responsablas per l'educaziun survegnan infurmaziuns davart dumondas da la sanadad sco er davart la tgira e l'assistenza da l'uffant. In stadi da sanadad divergent è identifitgà ed intervenziuns correspudentas èn instradadas. Ils geniturs u las personas responsablas per l'educaziun survegnan infurmaziuns davart la prevenziun en general, davart la prevenziun d'accidents da l'uffant e davart il tema «vaccinaziuns». Ils geniturs u las personas responsablas per l'educaziun vegnan sensibilisads per la dumonda, tge ch'els pon far per mantegnair e rinforzar l'atgna sanadad psichica e quella da l'uffant.

Migraziun

Famiglias immigradas han in access nunbirocratic a la purschida da la Cussegliaziun da geniturs. Ellas enonuschan la purschida e san, cun tge dumondas ch'ellas pon sa drizzar a la Cussegliaziun da geniturs. Las cussegliadras ed ils cussegliaders enonuschan ils princips da la cussegliaziun da famiglias immigradas, il concept da la cumpetenzza transculturala sco er las pussaivladads da la translaziun interculturala. Las personas spezialisadas da la Cussegliaziun da geniturs èn ablas d'interagir cun migrantas e migrants independentamain da la derivanza e da la classa sociala. Ellas èn ablas da classifitgar e da chapir ils munds individuals da las famiglias immigradas e san concepir correspudentamain la cussegliaziun.

Babs

Las mammas, ils babs e las personas da referiment sa sentan bainvegnids ed integrads tar la Cussegliaziun da geniturs. Cun lur dumondas e tematicas sa sentan ellas ed els en buns mauns. Ils babs ed autras personas da referiment masculinas fan diever pli e pli savens da las purschidas da la Cussegliaziun da geniturs. Las cussegliadras ed ils cussegliaders èn sensibilisads per las dumondas specificas dals babs. I vegn controllà cuntinuadamain, sche la purschida da cussegliaziun resguarda ils basegns dals babs.

Cumcompatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn

La persuna spezialisada da la Cussegliaziun da geniturs è sensibilisada per tematicas da la cumcompatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn. La cussegliaadra u il cussegliaader enconuscha las cifras ed ils fatgs impurtants davart la famiglia e davart l'activitad da gudogn en Svizra, en spezial davart ils models da lavur, davart las rollas da las schlattainas e davart lur implicaziuns (schanzas / ristgas, avantatgs / dischavantatgs). La cussegliaadra u il cussegliaader enconuscha las basas legalas impurtantas pertutgant la cumcompatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn. La cussegliaadra u il cussegliaader è conscienta u conscient da sia atgna tenuta e da sias atgnas ideas da normas e s'occupa en moda critica cun talas. Durant il temp da la fundaziun d'ina famiglia sustegna la cussegliaadra u il cussegliaader la famiglia cun ina tenuta averta er areguard la cumcompatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn.

Periclitaziun dal bainstar da l'uffant

La cussegliaadra u il cussegliaader enconuscha l'atgna rolla ed ils cunfins da las pussaivladads d'accompagnar famiglias periclitadas. La cussegliaadra u il cussegliaader identifitgescha e registrescha ad uras ils facturs da ristga per ina periclitaziun dal bainstar da l'uffant. La cussegliaadra u il cussegliaader enconuscha l'ulteriur proceder specific per mintga situaziun en la cussegliaziun ed en l'accompagnament da famiglias periclitadas. Il post da cussegliaziun ha sclerì ils andaments e las cumpetenzas en cas d'ina periclitaziun smanatschanta dal bainstar da l'uffant ed ha cumplettà quests puncts cun las relaziuns e las adressas localas. La cussegliaadra u il cussegliaader ha las abilitads professiunalas e metodicas d'accompagnar e da sustegnair famiglias periclitadas.

Colliaziun

La qualitat da la cussegliaziun tras la cussegliaadra u il cussegliaader na dependa betg mo da la scolaziun e da l'experiencescha, mabain cunzunt er da l'abilitad da vesair ils cunfins da l'atgna incumbensa e da l'atgna cumpetenza professiunala. Sch'i dat problems e disturbis evidents en connex cun il svilup da l'uffant u sch'i resultan autras dumondas complexas che surpassan las cumpetenzas professiunalas da la cussegliaadra u dal cussegliaader da geniturs, sto quella u quel surdar ils geniturs u la persuna responsabla per l'educaziun ad in post spezialisà competent. Quai succeda sin basa da la valitaziun professiunala da la cussegliaadra u dal cussegliaader. Quest pass sto vegnir discutà cun ils geniturs resp. cun la persuna responsabla per l'educaziun e vegnir documentà correspudentamain. Ils geniturs èn sezs responsabels per visitar il post spezialisà u la persuna spezialisada; sch'els na fan betg quai, na sto la Cussegliaziun da geniturs betg star buna per eventualas consequenzas negativas. Sch'ins sto temair ch'il bainstar da l'uffant saja periclità acutamain u latentamain, valan ils dretgs e las obligaziuns d'annunzia dal dretg civil. Grazia ad ina buna triascha sa distingua la Cussegliaziun da geniturs sco organizaziun cun senn da responsabladad, che identifitgescha e definescha ils puncts da contact cun ils posts spezialisads, cun las personas dal fatg sco er cun las organizaziuns partenarias.

Posts specialisads e personas dal fatg èn cunzunt medias e medis, psichiatras e psichiaters, spendreras, cussegliaziun per mammas che tezzan e cussegliaziun da lactaziun, logopedas e logopeds, ospitals, posts specialisads da psicoterapia, posts da cussegliaziun d'educaziun, educaziun prescolara pedagogic-curativa e servetschs socials.

8. Collavuraziun e puncts da contact cun auters posts specialisads e cun autras personas specialisadas

Partiziuns da naschientscha dals ospitals e clinica d'uffants

La partiziun da naschientscha da l'ospital u la clinica d'uffants infurmescha ils geniturs u las personas responsablas per l'educaziun davart la purschida da la Cussegliaziun da geniturs. Las collavuraturas ed ils collavuratur da la partiziun da naschientscha da l'ospital u da la clinica d'uffants transmettan las indicaziuns da contact a l'Uffizi da sanadad, quai cun il consentiment dals geniturs u da las personas responsablas per l'educaziun.

Spendreras

Cura ch'il temp d'assistenza da pagliola è finì, transmitta la spendrera in rapport – cun agid d'in protocol da surdada (excepziuns regiunalas) – a la persuna specialisada cumpetenta da la Cussegliaziun da geniturs. Spezialmain vegni guardà, che las famiglias possian midar senza interrupziun d'in post a l'auter (pagliola, spendrera, Cussegliaziun da geniturs). En cas spezial (p.ex. tar migrantas e migrants u tar ina naschientscha da plurellins) è inditgada ina visita cuminaivla a chasa, per che la spendrera possa surdar il cas a la persuna specialisada da la Cussegliaziun da geniturs. En cas da difficultads da chapientscha linguisticas han l'emprim contact e la fixaziun dals termins lieu cun agid d'interpretas ed interprets interculturalis sco er d'intermediaturas ed intermediatur. En cas da basegn vegnan engaschads interpretas ed interprets interculturalis per las visitas a chasa e per las cussegliaziuns al lieu. Ils custs respectiv fan part da la purschida che vegn purtada da las regiuns.

A regiuns cun bleras personas immigradas vegni recumandà da porscher in'ura da consultaziun averta.

Cussegliaziun per mammas che tezzan

Las cussegliastras ed ils cussegliastr infurmeschan las dunnas che tezzan, ch'ellas han da bun – en cas da basegn – trais cussegliaziuns da tezzar (e che las cussegliaziuns èn finanziadas tras l'assicuranza obligatorica da malsauns). Sche dunnas che tezzan han dumondas complexas davart il tezzar, las surdattan las cussegliastras ed ils cussegliastr a la Cussegliaziun per mammas che tezzan.

Autoritad per la protecziun d'uffants e da creschids (APUC)

Las cussegliaziuns ordinadas da l'Autoritad per la protecziun d'uffants e da creschids (APUC) en il rom d'ina mesira, na tutgan betg tar la purschida da basa da la Cussegliaziun da geniturs.

Sche la lavur gratuita da la cussegliastra u dal cussegliastr surpassa la dimensiun normala, ston l'actura regiunala u l'actur regional e la APUC reglar ils custs.

Psichiatria

Ensemen cun ils Servetschs psichiatricis dal Grischun (SPGR) regla il post da contact per la psichiatria, tge regiun da provediment da la sanadad ch'è cumpetenta.

Ulteriurs secturs spezialisads

La rait cun posts spezialisads u cun personas dal fatg en la regiun vegn promovida e tgirada regularmain (p.ex. tras scuntradas da barat u tras contacts persunals). En cas da basegn vegn la collavuraziun organisada ed extendida. In'attenziun speziala duai vegnir dada a las acturas ed als acturs da l'uffanza tempriva, sco per exempel:

- spendreras che lavuran independentamain
- tgirunzas che lavuran independentamain
- medias e medis d'uffants
- medias e medis da chasa
- cussegliastras e cussegliastrs d'educaziun
- educaziun prescolara pedagogic-curativa
- servetschs socials
- intermediaturas ed intermediaturs sco er interpretas ed interprets interculturalis
- fisioterapeutas e fisioterapeuts d'uffants